

Finansrapport Arendal kommune

Forvaltning av gjeldsportefølje og finansieringsavtaler

Rapport 2024 1 juni til 31 desember

(Rapportdato 31. desember, utskrevet 8. januar 2025)

Innholdsfortegnelse

- Side 3: Oppsummering og nøkkeltall – del I**
- Side 4: Oppsummering og nøkkeltall – del II**
- Side 5: Fordeling rentebinding**
- Side 6: Finansreglementets krav og strategi**
- Side 7: Porteføljens rentebindingstid og renterisiko**
- Side 8: Porteføljens kapitalbinding og refinansieringsrisiko**
- Side 9: Utvikling i rentebindingstid**
- Side 10: Utvikling i gjennomsnittsrente**
- Side 11: Utvikling i lånegjeld**
- Side 12: Opptak av nye lån og refinansieringer i perioden**
- Side 13: Forfall og rentereguleringer i perioden**
- Side 14: Motpartsoversikt lån**
- Side 15: Motpartsoversikt rentebytteavtaler**
- Side 16: Markedskommentar**
- Side 17: Ordliste, forklaringer og beregninger**

Forbehold

Denne rapporten er utarbeidet av Bergen Capital Management AS (heretter BCM) i samsvar med forskrift om finansforvaltning og kundens reglement for finansforvaltning. Rapporten baserer seg på kilder som vurderes som pålitelige, men BCM garanterer ikke at informasjonen i rapporten er presis eller fullstendig.

Uttalelsene i rapporten reflekterer oppfatninger på det tidspunkt rapporten ble utarbeidet, og BCM forbeholder seg retten til å endre oppfatninger uten varsel.

Denne rapporten skal ikke forstås som et tilbud eller anbefaling om kjøp eller salg av finansielle instrumenter. BCM påtar seg intet ansvar for verken direkte eller indirekte tap eller utgifter som skyldes forståelsen av og/eller bruken av denne rapporten.

Denne rapporten er kun ment å være til bruk for våre kunder, ikke for offentlig publisering eller distribusjon, men BCM tar dog ingen forbehold om kunders eventuelle offentliggjøring. Ansatte i BCM kan eie verdipapirer i selskaper som er omtalt i rapporten, og kan kjøpe eller selge slike verdipapirer iht. selskapets gjeldende retningslinjer.

Rapporten er utarbeidet på et gitt tidspunkt, rentevilkår og risiko kan ha endret seg etter rapporteringsdato.

Historiske rentevilkår i porteføljer forvaltet av BCM er ingen garanti for fremtidig rentevilkår. Fremtidige rentevilkår vil blant annet avhenge av markedsutviklingen, konkurranseutsetting, kundens risikoramme, samt kostnader ved lån/verdipapirer.

Rapporten inneholder kun gjeld som er forvaltet av BCM. Rapporten er utarbeidet på basis av opplysninger fra långivere, Stamdata og kunde, BCM kan ikke ta ansvar for riktigheten av informasjonen oppgitt fra tredjeparter. Ved reproduksjon eller annen bruk av rapporten bør rapporten i sin helhet vedlegges.

BCM vil sjekke av status mot kundens finansreglement ved rapportering. Men BCM oppfordrer kunden til å foreta nødvendige kontroller, da det er kunden selv som er ansvarlig for at gjeldsporteføljen er i henhold til vedtatt reglement. Dersom BCM ikke mottar innvendinger mot rapporten innen 10 virkedager etter utsendt rapport anses rapporten som korrekt og akseptert av kunden.

BCM mottar ikke returprovisjon eller tilskyndelser fra tredjeparter og selskapets eneste inntektskilde er kunden.

Oppsummering og nøkkeltall – del I

Nøkkeltall	31.12.2024	01.06.2024	Forklaring	Kommentar
Total lånegjeld	Kr. 6 202 303 610	Kr. 6 422 633 701	Viser samlet lånegjeld ved utløpet av rapporteringsperioden. Inkluderer alle lån som er gjengitt i stamdataoversikten.	
Rentebindingstid (inkl. rentebytteavtaler med fremtidig oppstart dersom det finnes slike i porteføljen).	2,06 ÅR	2,01 ÅR	Måltallet angir porteføljens vektete gjennomsnittlige rentebindingstid. Tallet viser hvor lenge renten på sertifikat, lån og obligasjoner i porteføljen er fast, hensyntatt alle kontantstrømmer (rentebetalinger, avdrag og hovedstol). Dersom en låneportefølje uten avdrag og årlige rentebetalinger har rentebindingstid på 1 betyr det at porteføljen i gjennomsnitt har en rentebinding på 12 måneder. Rentebindingstid er et kontantstrøm basert nøkkeltall og benyttes fremfor durasjon som er basert på markedsverdier.	
Vektet gjennomsnittrente	3,83 %	3,99 %	Måltallet angir porteføljens vektete gjennomsnittlige kupongrente, effektiv rente vil avvike noe. Ved sammenligning mot referanserente må det tas hensyn til durasjon og rentesikringsstrategi.	
Kapitalbinding	7,66 ÅR	-	Måltallet angir porteføljens vektete gjennomsnittlige kredittbinding. Tallet viser hvor lang tid det i gjennomsnitt tar før renter, avdrag og hovedstol er nedbetalt eller forfalt til betaling. Desto høyere tall, desto mindre refinansieringsrisiko har porteføljen alt annet like.	

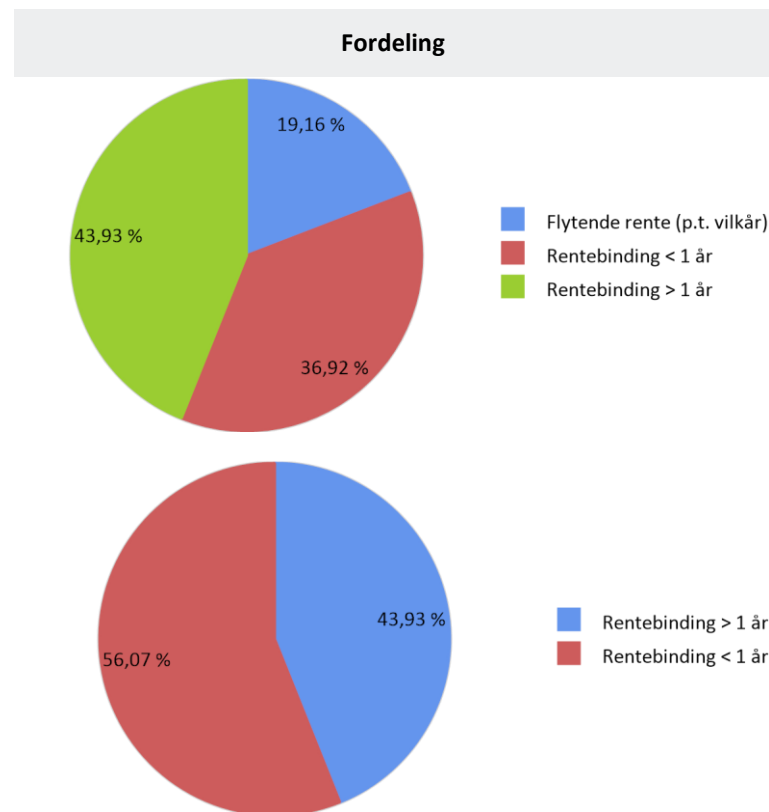
Oppsummering og nøkkeltall - del II

Nøkkeltall	31.12.2024	01.06.2024	Forklaring	Kommentar
Derivat volum (i % av gjeld)	18,54 %	15,57 %	Andel derivater (rentebytteavtaler, FRA, etc.) i (%) forhold til lånevolum.	
Rentebinding under 1 år	56,07 %	56,73 %	Andel forfall av rentebinding kommende år, dette nøkkeltallet viser hvor stor andel av porteføljen som har renteregulering innenfor det nærmeste året.	
Kapitalbinding under 1 år	35,44 %	-	Andel forfall kommende år, dette nøkkeltallet viser hvor stor andel av porteføljen som kommer til forfall innenfor det nærmeste året.	
Rentesensitivitet (1 %-poeng økning)	Kr. 34 778 547	Kr. 36 432 930	Estimat på økt rentekostnad ved 1 % - poeng økning i det generelle rentenivået (total gjeld x Rentebinding under 1 år x 1 %). Viser hvor mye porteføljens rentekostnad kommer til å øke med p. a. 1 år frem i tid ved 1%- poeng økning i det generelle rentenivået. Måltallet er lineært.	

Fordeling rentebinding

Fordeling	Saldo	Prosentvis av total
Rentebinding over 1 år (fastrente)	2 724 448 896	43,93 %
Rentebinding under 1 år (flytende rente)	2 289 689 776	36,92 %
Sum rentebinding	5 014 138 672	80,84 %
Flytende rente (p.t. vilkår)	1 188 164 938	19,16 %
SUM	6 202 303 610	100,00 %

Fordeling	Saldo	Prosentvis av total
Rentebinding over 1 år (fastrente)	2 724 448 896	43,93 %
Rentebinding under 1 år (flytende rente)	3 477 854 714	56,07 %
SUM	6 202 303 610	100,00 %

Forklaring til tabeller og grafer

Tabellene over viser fordelingen for gjeldsporteføljen angitt ved bruk av enkel rentebinding. Lån med rentebinding over 1 år er fastrentelån eller obligasjonslån med gjenværende rentebinding over 1 år på rapporteringsdato. Lån med flytende rente er sertifikat, obligasjoner og gjeldsbrevlån med gjenværende rentebinding under 1 år. Dersom porteføljen inneholder lån med p.t. vilkår har de 14 dagers rentevarsel og oppsigelsestid og en rentebinding på $14 / 365 = 0,04$. Dersom porteføljen inneholder lån med Nibortilknytning (3 eller 6 MND) er de sortert som lån med rentebinding under 1 år. Det er til enhver tid gjenværende rentebinding som er utgangspunkt for beregning av om fastrentene er under eller over 1 år. Figurene viser grafisk fordeling av gjeldsporteføljen målt ved bruk av enkel rentebinding. Alle lån som er medtatt i beregningen er gjengitt i "stamdataoversikten" som er vedlagt denne rapporten.

Finansreglementets krav og strategi

Krav i gjeldende reglement	Status	Kommentar
Bystyret fatter vedtak om opptak av nye lån for budsjettåret gjennom budsjettvedtak. Vedtaket skal som minimum angi lånebeløp, samt hjemmel i kommuneloven. Med utgangspunkt i bystyrets vedtak har kommunedirektøren har fullmakt til å gjennomføre låneopptak, herunder godkjenne lånevilkårene og for øvrig forvalte kommunale innlån etter de retningslinjer som framgår av dette reglementet og i tråd med bestemmelsene i kommunelovens § 14-14 til 14-18 om låneopptak. Kommunedirektørens fullmakt innebærer også fullmakt til opptak av nye lån til refinansiering av eksisterende gjeld. Kommunens innlån finansierer investeringer og videre utlån.	OK	
Lån kan tas opp som direkte lån i offentlige og private finansinstitusjoner, samt i livselskaper. Det er også anledning til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet. Lån kan tas opp som åpne serier (rammelån) og uten avdrag (bulletlån). Finansiering kan også skje gjennom finansiell leasing. Avtaler om finansiell leasing kan ikke inngås uten godkjenning fra kommunalsjef for økonomi eller kommunedirektør.	OK	
Låneopptakene skal vurderes opp mot likviditetsbehov, vedtatt investeringsbudsjett og fremdrift på investeringsprosjekter, samt forventninger om fremtidig renteutvikling og generelle markedsforhold. Det kan kun tas opp lån i norske kroner.	OK	
Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptaket og rentebindingsperiode i forhold til oppfatning om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå gitt et overordnet ønske om å forutsigbarhet og stabilitet i lånekostnader. Rådmannen gis fullmakt til å veksle mellom fast og flytende rente fortløpende for å tilpasse seg rammene i hovedstrategien.	OK	
Forvaltningen legges opp i henhold til følgende: a) Gjeldsporteføljen skal bestå av færrest antall lån, men størrelsen på enkeltlån begrenses for å unngå økt refinansieringsrisiko. b) Under ellers like vilkår skal kommunen fordele låneopptakene på flere långivere. c) Ett enkelt lån kan ikke utgjøre mer enn 15 % av den samlede låneporteføljen. d) Refinansieringsrisikoen skal reduseres ved å spre tidspunkt for renteregulering og forfall. e) Maksimum 50 % av kommunens samlede gjeldsportefølje skal komme til refinansiering neste 12 måneder.	OK	
Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptaket og rentebindingsperiode i forhold til oppfatning om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå gitt et overordnet ønske om å forutsigbarhet og stabilitet i lånekostnader. Kommunedirektøren gis fullmakt til å veksle mellom fast og flytende rente fortløpende for å tilpasse seg rammene i hovedstrategien. Derivater som renteavtaler (Forward Rate Agreement) og rentebytteavtaler (SWAP) kan tas i bruk for å oppnå ønsket rentebinding, men skal ikke benyttes i annen hensikt enn å sikre underliggende portefølje av lån, obligasjoner og sertifikater mot uønskede rentesvingninger.	OK	
Forvaltningen legger opp til følgende strategi: a) Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding (durasjon – vektet rentbindingstid) på samlet rentebærende gjeld skal til enhver tid være mellom 1 og 5 år. Beregningen skal inkludere derivater. b) Et enkelt lån/instrument kan maksimalt ha vektet rentebinding på 10 år.	OK	
Innlån til startlån tas opp i statsbank i henhold til bystyrets budsjettvedtak. Utlån gjøres i henhold til bystyrets budsjettvedtak. Arendal kommune låner inn midler til videreutlån fra statsbank, og lånes ut videre til både fast og flytende rente fra 2023.	OK	

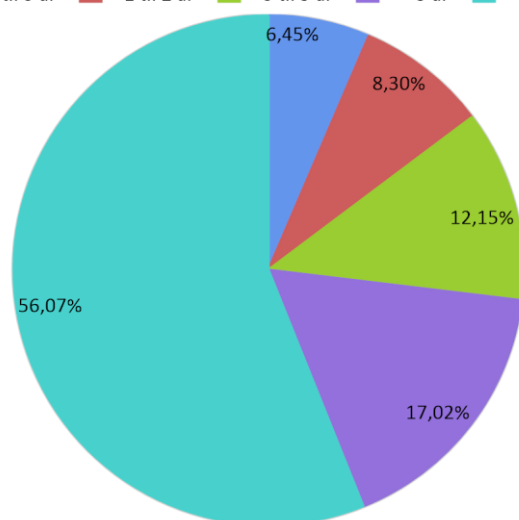
Krav til forvaltning av gjeldsporteføljen i henhold til gjeldende finansreglement. Kommentar kun dersom det er avvik fra finansreglement.

Porteføljens rentebindingstid og renterisiko

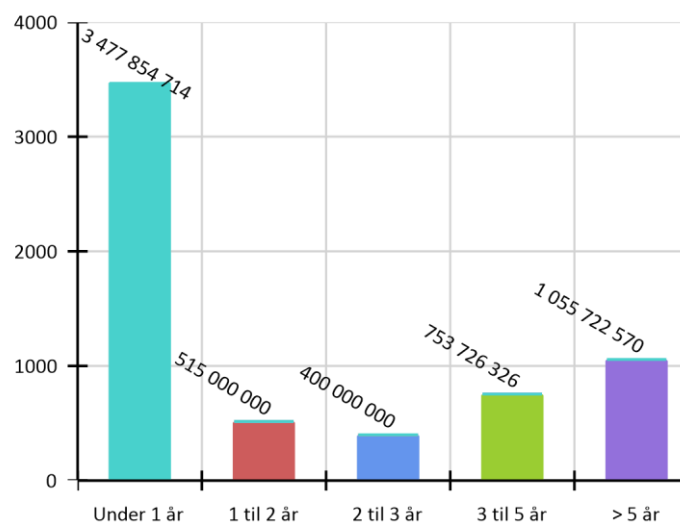
Intervall	Pålydende i NOK	Rentebindingstid	Andel	Akkumulert andel	Økning i rentekostnad ved 1% renteøkning
Under 1 år	3 477 854 714	0,30	56,07%	56,07%	kr 34 778 547
1 til 2 år	515 000 000	1,47	8,30%	64,38%	kr 39 928 547
2 til 3 år	400 000 000	2,37	6,45%	70,83%	kr 43 928 547
3 til 5 år	753 726 326	3,76	12,15%	82,98%	kr 51 465 810
> 5 år	1 055 722 570	6,82	17,02%	100,00%	kr 62 023 036
SUM	6 202 303 610	2,06	100,00%		

Rentebindingsintervall i % av porteføljen

2 til 3 år 1 til 2 år 3 til 5 år > 5 år Under 1 år

Rentebindingsintervall i NOK

Kommentar

Rentebindingstid brukes ofte for å måle renterisiko. Det gir et uttrykk for hvor følsom kontantstrømmene til lånene er for en endring i markedsrentene. Man kan se på rentebindingstid som vektet gjennomsnittlig rentebinding for et lån eller en plassering. Porteføljens rentebindingstid er i tabellen målt ved slutten av rapporteringsperioden.

Rentebindingen er i tråd med finansreglement og rentesikringsstrategi, hvor forutsigbarhet i rentekostnadene er et viktig element. Porteføljier med rentebindingstid under 1 år vil være svært sensitive for bevegelser i markedsrentene. Porteføljier med rentebindingstid over 5 år vil ha svært forutsigbare rentekostnader i de kommende årene. Alt annet like vil en slik forutsigbarhet ha en pris / «forsikringspremie», som må vurderes opp mot reduserte rentekostnader. Kolonnen økning i rentekostnad ved 1%- poeng renteøkning viser økt årlig rentekostnad om 1 år, om 2 til 3 år, om 3 til 5 år og om 5 år dersom renten stiger med 1%-poeng. Dvs. når alle bindingene i porteføljen er løpt ut vil økt rentekostnad være 1% x total gjeld.

Porteføljens kapitalbinding og refinansieringsrisiko

Forfallsintervall	Pålydende i NOK	Kapitalbinding	Prosentvis andel av porteføljen
Under 1 år	2 198 000 000	0,58	35,44%
1 til 2 år	265 000 000	1,71	4,27%
2 til 3 år	665 000 000	2,42	10,72%
3 til 5 år	236 293 000	3,11	3,81%
>5 år	2 838 010 610	15,31	45,76%
SUM	6 202 303 610	7,66	100,00%

Kommentar

Tabellen viser gjenværende tid frem til forfallstidspunkt for lånene i porteføljen. Det er tatt hensyn til kapitalbevegelser som f.eks. avdrag i beregningene.

Desto høyere tall desto lavere refinansieringsrisiko. Et 3MND sertifikat vil ved inngåelse ha 0,25 i kapitalbinding.

Figurene viser en grafisk fremstilling av refinansieringsrisikoen i porteføljen.

Porteføljer med kapitalbinding under 1 år har et stort kapitalbehov det kommende året.

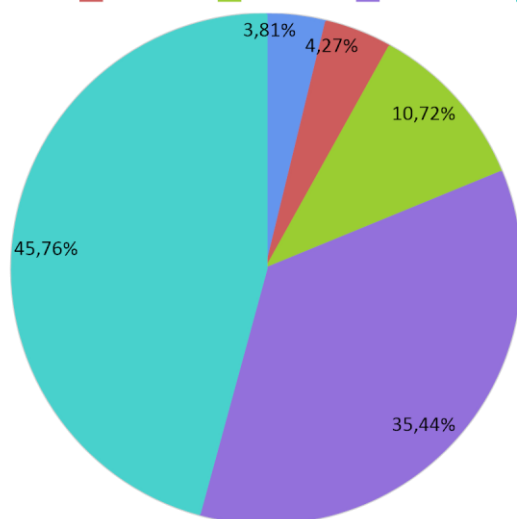
Porteføljer med kapitalbinding over 5 år antas å ha en «normal» forfallsstruktur.

Porteføljens kapitalbinding må vurderes ut fra et kostnads-, rente og porteføljeperspektiv. Korte lån er normalt sett vesentlig billigere enn lengre lån.

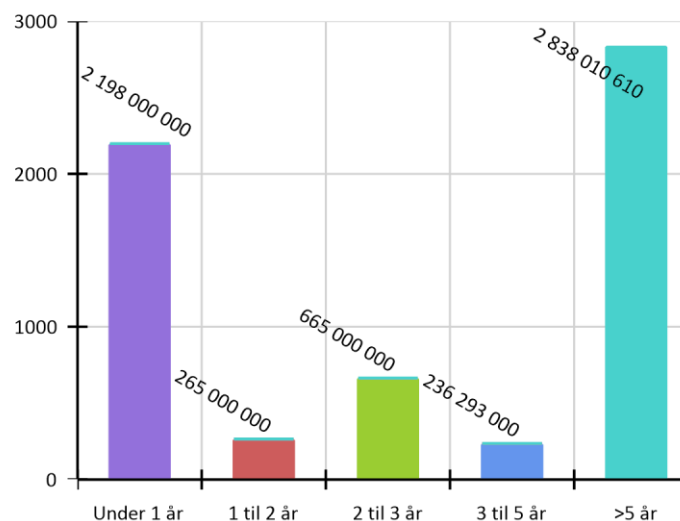
Beregninger av nøkkeltall er gjort ved bruk av lånets nedbetalingsprofil, långiver har ofte en mulighet til å kreve førtidig innfrielse slik at juridisk løpetid kan avvike.

Forfallsintervall i % av porteføljen

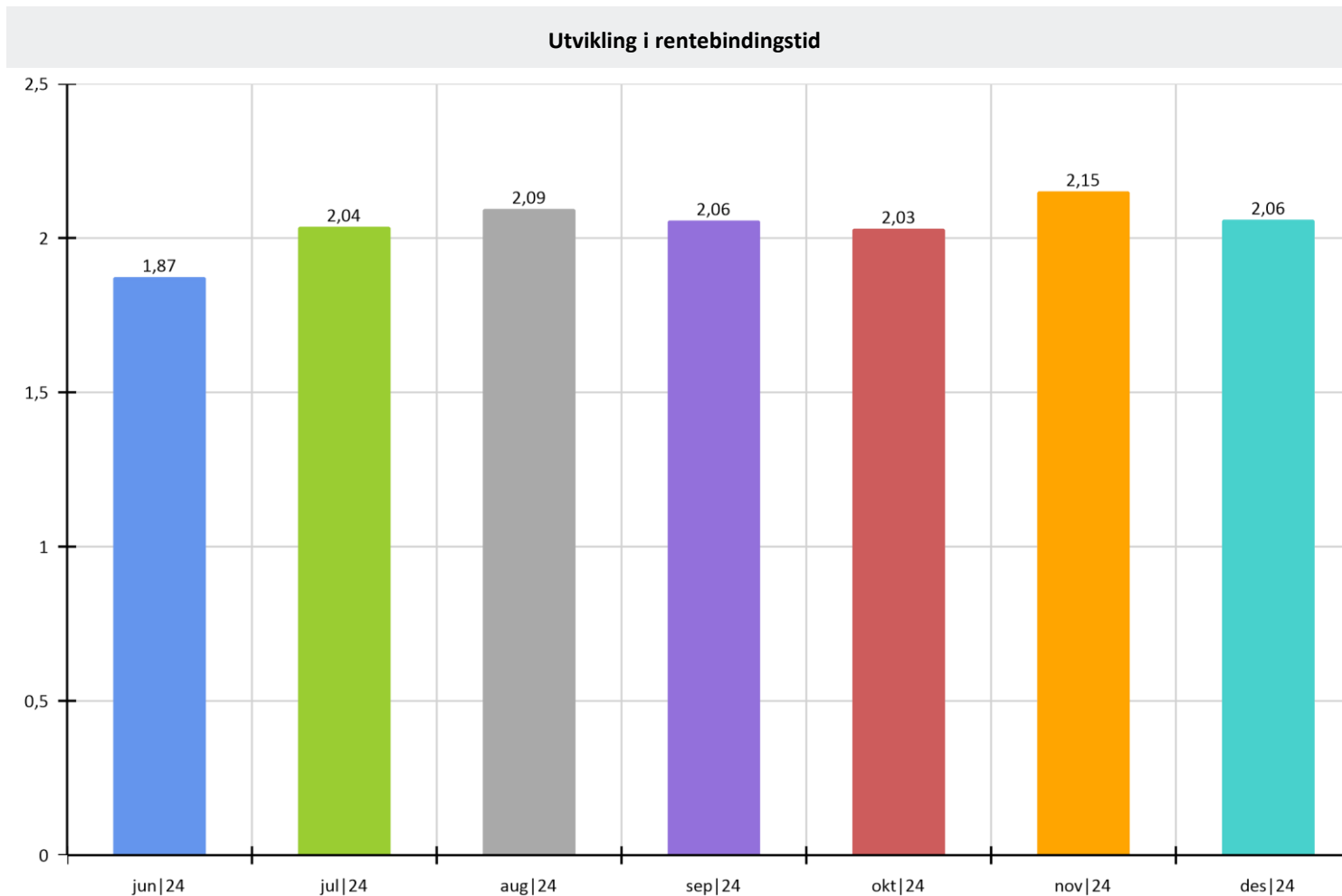
3 til 5 år 1 til 2 år 2 til 3 år Under 1 år >5 år

Forfallsintervall i NOK

Utvikling i rentebindingstid

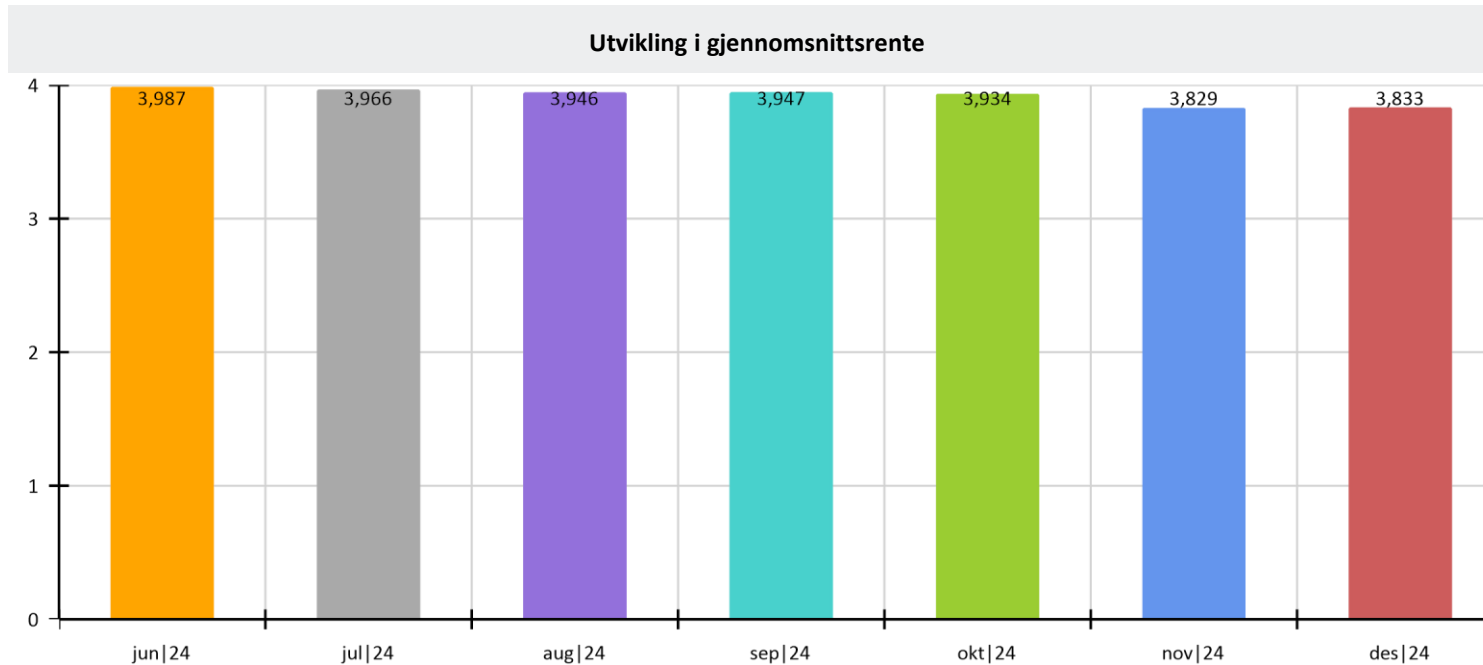
Kommentar

Rentebindingstid er målt ved utløpet av hver måned i rapporteringsperioden.

Den venstre aksen angir rentebindingstid i antall år.

Utvikling i rentebinding er beregnet eksklusiv rentebytteavtaler med fremtidig oppstart. Se side 3 for beregninger inklusiv fremtidige rentebytteavtaler.

Utvikling gjennomsnittrente

Kommentar

Vektet gjennomsnittrente er målt ved utløpet av hver måned i rapporteringsperioden.

Den venstre aksene angir gjennomsnittrente i %.

Porteføljen og markedsrenter

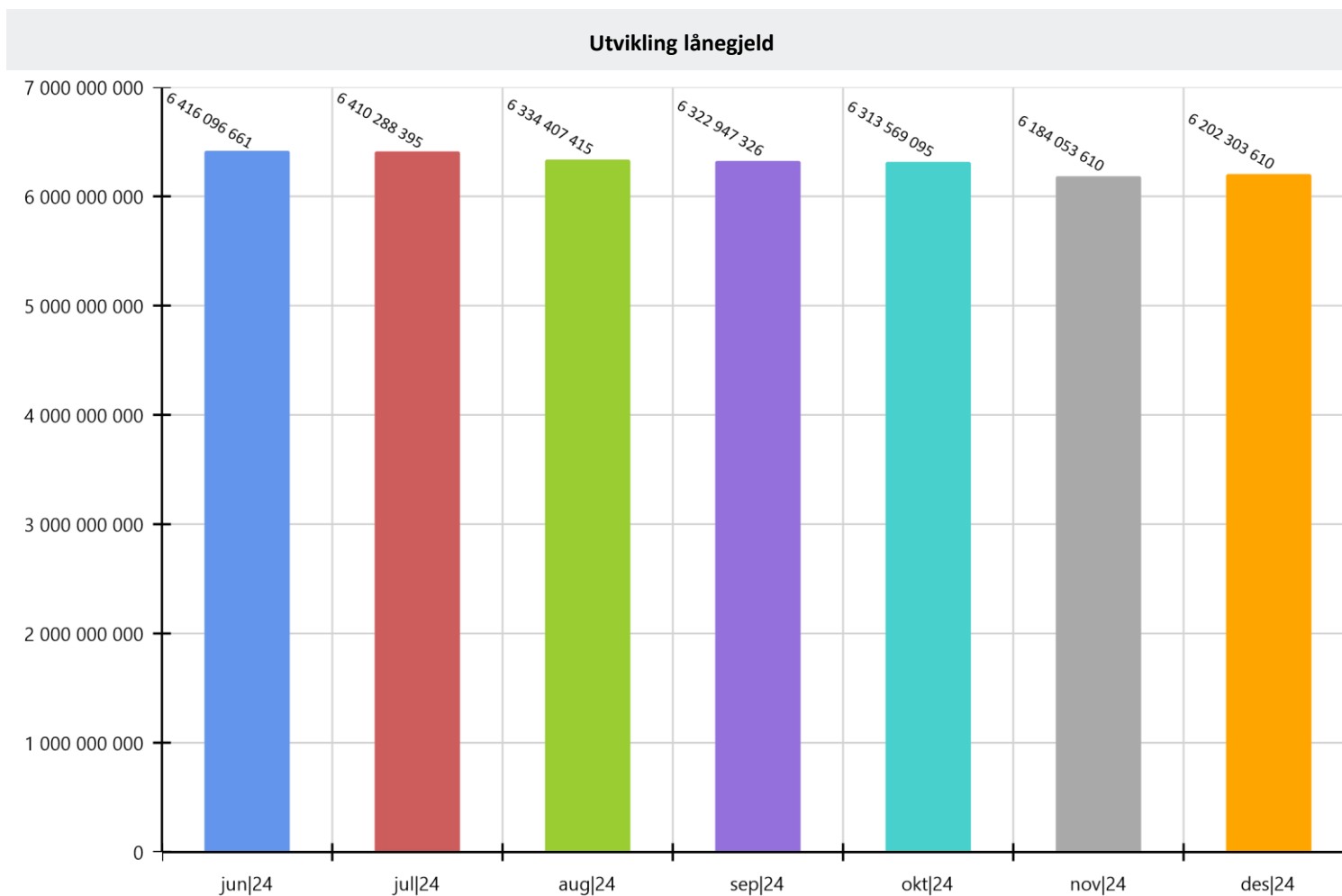
(Rentene er justert for kredittmargin (påslag), og indikerer derfor faktiske lånerenter for angitt løpetid)

Vektet gjennomsnittrente	P.T.KBN	Norges Bank (foliorenten/styringsrenten)	3 MND	6 MND	12 MND	3 År	5 År
3,83 %	5,35 %	4,50 %	4,83 %	4,91 %	4,69 %	4,63 %	4,68 %

Markedsrenter og porteføljens betingelser

Ved utløpet av rapporteringsperioden

Utvikling i lånegjeld

Kommentar

Lånegjeld er målt ved utgangen av hver måned i rapporteringsperioden.

Den venstre aksene angir lånegjeld i kroner.

Opptak av nye lån og refinansieringer i perioden

Ny långiver	Dato	Beløp	Rente	Forfall/renteregulering	Lånenummer	Kommentar
KBN	05.07.2024	194 891 570	4,335	07.07.2031	20240189	Refinansiering av 20170092. Refinansiering av lån med pt vilkår (5,50%), lånet ble lagt til fastrente for å øke forutsigbarhet og få ned rentekostnad.
SEB MB	19.08.2024	400 000 000	4,630	19.08.2025	NO0013315952	Refinansiering av NO0013233189 og NO0013132951. To lån ble slått sammen for å bygge hovedstol. Lånene ble refinansiert som et 12 mnd sertifikat i henhold til strategi og rentekurve.
Nordea Mkts	23.08.2024	365 000 000	5,087	23.08.2027	NO0013320010	Refinansiering av NO0013076984. 3års FRN ble valgt for av hensyn til forfallsstruktur samt basert på markedsforhold.
DNB	27.09.2024	277 000 000	4,748	27.03.2025	NO0013355289	Refinansiering av NO0013133884. I henhold til overordnet strategi skulle lånet refinansieres som et sertifikat. 6 mnd løpetid ble valgt med utgangspunkt i rentekurve og låneporteføljens forfallsstruktur.
SEB MB	03.10.2024	325 000 000	4,600	03.10.2025	NO0013359992	Refinansiering av NO0011132425. 12 mnd sertifikat ble valgt basert på markedsforhold og forfallstruktur.
Husbanken	01.11.2024	479 843 139	4,705	01.11.2046	11548000	Husbanklån sammenslått
Husbanken	01.11.2024	664 543 238	4,705	01.11.2052	11548001	Husbanklån sammenslått
KBN	05.11.2024	192 189 776	5,300	05.11.2042	20240358	Resterende gjeld på lån 20220272 samt lån 20170074 slås sammen og konverteres til NIBOR + margin.
SEB MB	05.11.2024	210 000 000	4,800	05.06.2025	NO0013391623	Refinansiering av 8317.61.06304. Kr 210 mill. blir refinansiert og kr 871 446 blir betalt som deler av årets avdrag. Lånet er av de dyreste lånene med flytende rente på 5,55%. Dette refinansieres som et sertifikat og det betales ned kr 871 446 som deler av årets avdrag.
Handelsbanken	15.11.2024	150 000 000	4,850	15.04.2025	NO0013405738	Refinansiering av NO0012752965. Refinansieres som et 5 mnd sertifikat for å slå sammen med NOK 150 mill. som har forfall 15.04.2025.
Husbanken	13.12.2024	20 000 000	4,705	01.01.2055	11548007	

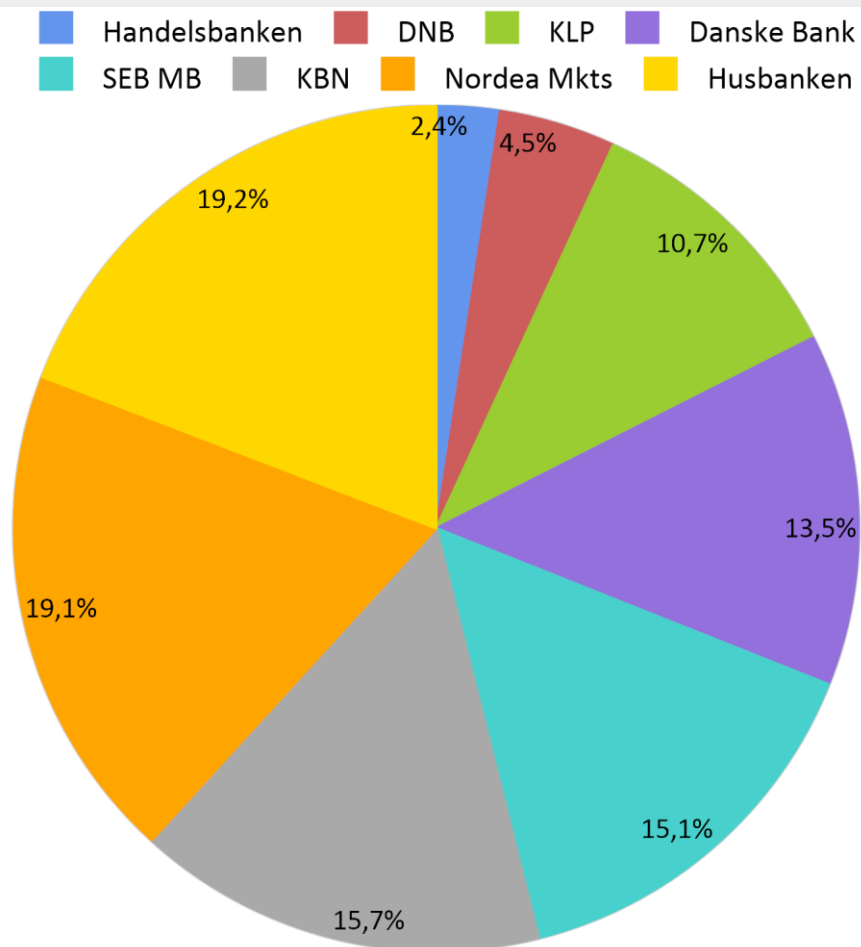
Forfall og rentereguleringer i perioden

Ny långiver	Dato	Beløp	Rente	Forfall/renteregulering	Lånenummer	Kommentar
KBN	30.01.2024	197 033 240	5,500	05.07.2024	20170092	
DNB	15.05.2024	250 000 000	4,778	19.08.2024	NO0013233189	
SEB MB	18.01.2024	150 000 000	4,770	19.08.2024	NO0013132951	
SEB MB	24.11.2023	365 000 000	5,070	23.08.2024	NO0013076984	
DNB	28.02.2024	277 000 000	4,820	27.09.2024	NO0013133884	
DNB	19.10.2021	325 000 000	4,894	03.10.2024	NO0011132425	
Husbanken	01.12.2023	135 482	4,705	01.11.2024	11524198.10	
Husbanken	01.12.2023	500 110	4,705	01.11.2024	11524198.20	
Husbanken	01.12.2023	1 993 922	4,705	01.11.2024	11524198.30	
Husbanken	01.11.2023	8 908 194	4,705	01.11.2024	11528760.10	
Husbanken	01.11.2023	14 252 155	4,705	01.11.2024	11528760.20	
Husbanken	01.11.2023	14 627 443	4,705	01.11.2024	11528760.30	
Husbanken	01.07.2023	25 955 320	4,705	01.11.2024	11532052	
Husbanken	01.11.2023	23 512 313	4,705	01.11.2024	11534947.10	
Husbanken	01.11.2023	13 614 346	4,705	01.11.2024	11534947.20	
Husbanken	01.10.2023	41 067 703	4,705	01.11.2024	11537776.10	
Husbanken	01.10.2023	41 796 912	4,705	01.11.2024	11537776.50	
Husbanken	01.11.2023	85 099 735	4,705	01.11.2024	11539802.10	
Husbanken	01.11.2023	33 275 192	4,705	01.11.2024	11539802.40	
Husbanken	01.10.2023	87 854 377	4,705	01.11.2024	11541679	
Husbanken	01.10.2023	88 177 431	4,705	01.11.2024	11543239	

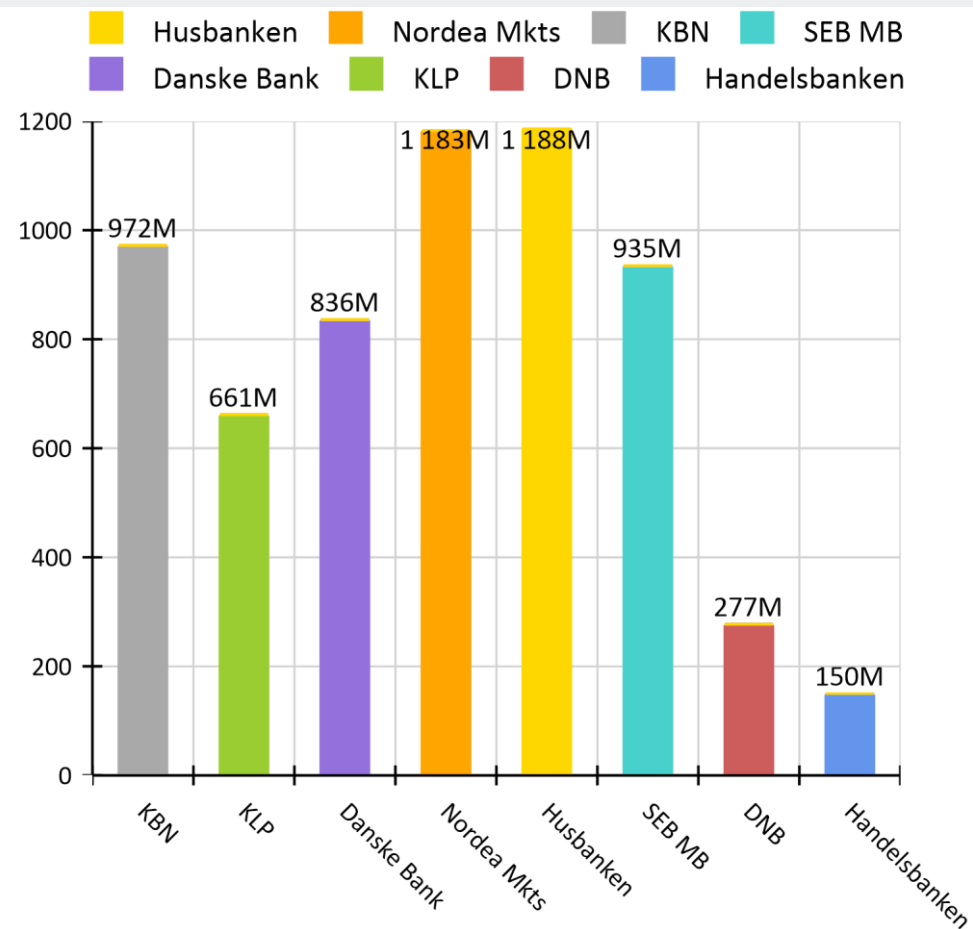
Ny långiver	Dato	Beløp	Rente	Forfall/renteregulering	Lånenummer	Kommentar
Husbanken	01.07.2023	27 939 680	4,705	01.11.2024	11543913	
Husbanken	01.12.2023	140 634 107	4,705	01.11.2024	11544333	
Husbanken	01.09.2023	144 627 408	4,705	01.11.2024	11545000	
Husbanken	01.12.2023	58 826 412	4,705	01.11.2024	11545667	
Husbanken	01.10.2023	148 547 061	4,705	01.11.2024	11545832	
Husbanken	20.10.2023	80 000 000	4,705	01.11.2024	11546651	
Husbanken	03.05.2024	100 000 000	4,705	01.11.2024	11547107	
KBN	22.01.2024	156 246 760	5,500	05.11.2024	20170074	
KBN	22.09.2022	200 000 000	5,500	05.11.2024	20220272	
KLP	15.12.2022	300 000 000	5,550	05.11.2024	8317.61.06304	
SEB MB	15.11.2022	150 000 000	5,280	15.11.2024	NO0012752965	

Motpartsoversikt lån

Motpartsoversikt i prosent

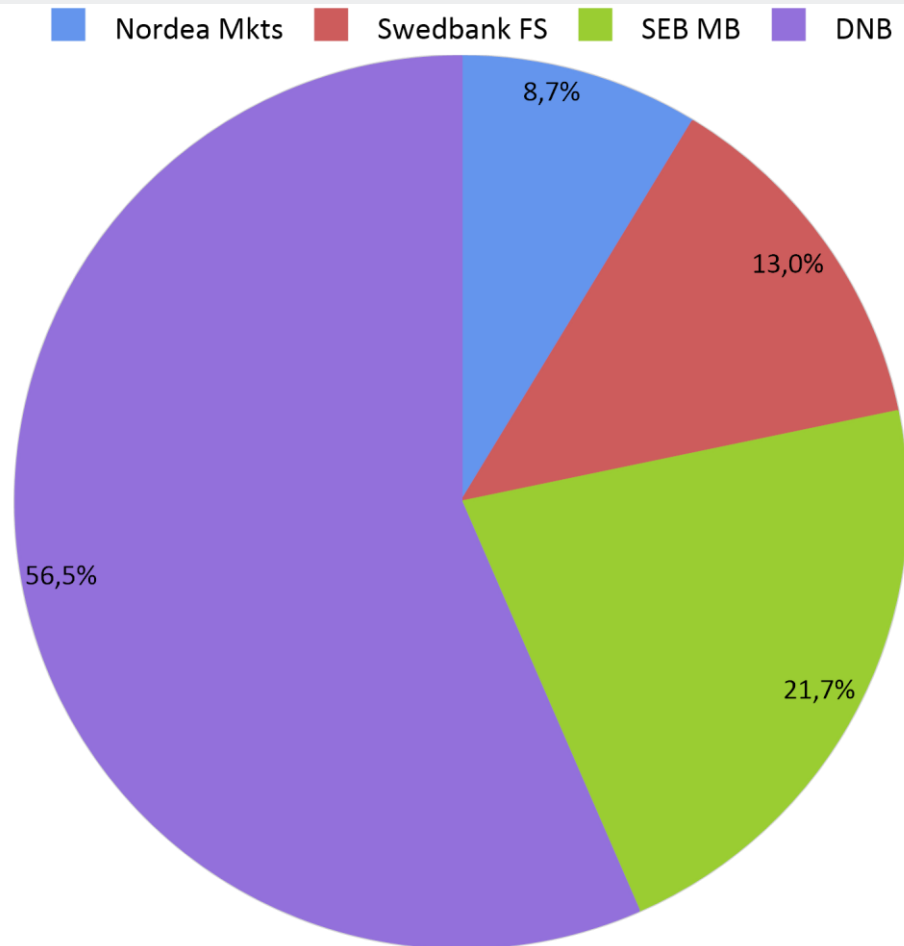

Motpartsoversikt i NOK

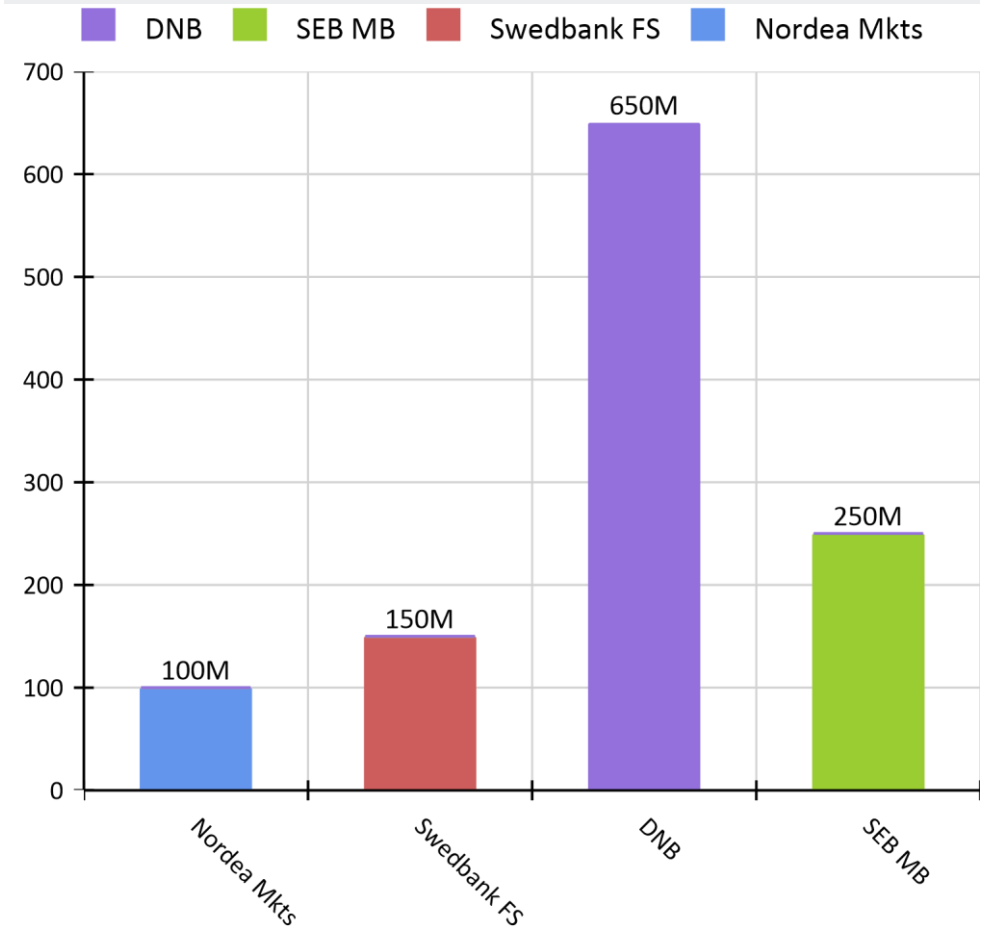

Motpartsoversikt rentebytteavtaler

Motpartsoversikt i prosent

Motpartsoversikt i NOK

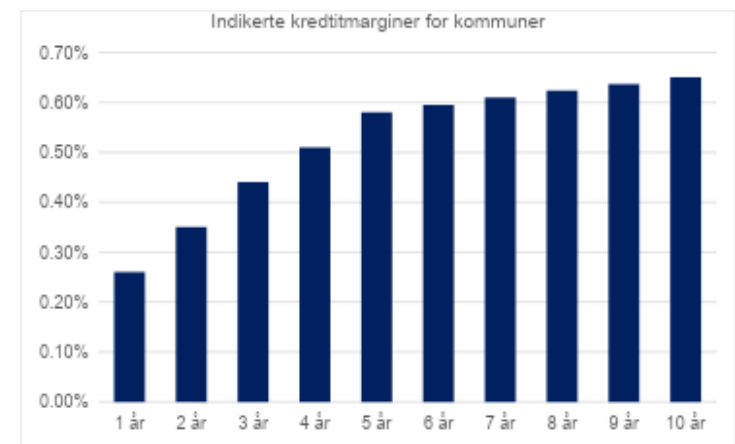
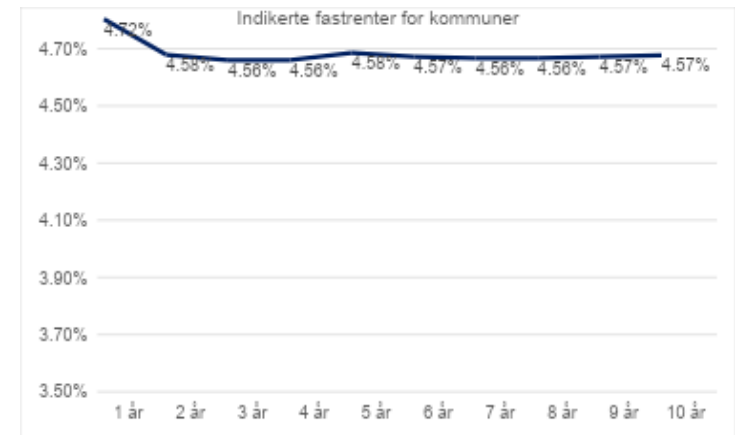

Markedskommentar

Norges Bank holdt som ventet styringsrenten uendret i desember, og oppjusterte samtidig sine prognoser for fremtidig styringsrente noe. Den amerikanske sentralbanken fortsatte å kutte renten, denne gangen med 0,25% men signaliserte også færre rentekutt i 2025 enn tidligere. Dette har ført til en oppgang i de lange rentene mot slutten av 2024, også i Norge.

Under rentemøtet 19 desember holdt Norges Bank styringsrenten uendret, helt i tråd med det som var ventet på forhånd. Dette ble blant annet begrunnet med at aktiviteten i norsk økonomi ser ut til å være sterkere enn tidligere antatt. Eksempelvis viser tall fra arbeidsmarkedet fortsatt lav arbeidsledighet med NAV-tall på 2,0% og tall fra SSB på 4,0%. Begge uendret fra måneden før. Samtidig påpekes det at prisveksten har avtatt mer enn det sentralbanken har lagt til grunn i sine prognoser. Norges Bank signaliserer derfor ganske tydelig at første kutt mest sannsynlig vil komme i mars 2025. Kjerneinflasjonen (KPI-JAE) i november endte på 3,0%, som isolert sett er en liten oppgang sett mot måneden før. Dette er likevel lavere det Norges Bank la til grunn i prognosen fra september. Den totale prisveksten (KPI) fortsatte fallet og endte på 2,4% i november. Norges Bank trakk også denne gangen frem den svake kronekursen som en begrunnelse for uendret styringsrente, da med bakgrunn i den inflasjonsdrivende effekten en svak krone kan ha. Spesielt mot amerikanske dollar har kronen svekket seg mye gjennom desember. Per 31.12 tilsvarte en amerikansk dollar 11,38 norske kroner. Også mot euroen har norsk krone svekket seg, men her mindre markant, og ved utgangen av 2024 lå en euro på 11,78 kroner. I USA fortsatte FED (sentralbanken) å kutte styringsrenten med et enkeltkutt på 0,25%. Samtidig nedjusterte FED sine anslag for antall rentekutt i 2025 fra fire til to, og oppjusterte sine forventninger til fremtidig inflasjon. Dette med bakgrunn i at fallet i den underliggende inflasjonen har avtatt. PCE inflasjonen, som er FEDs foretrukne mål, steg noe fra oktober til november. Dette var ventet på forhånd, men understreker sentralbankens budskap om at det vil ta noe tid å nå målet på 2 prosent. Markedet reagerte med å drive de lange rentene oppover og dette førte igjen til en oppgang norske fastrenter. I tillegg til rentekutt i USA har også den europeiske sentralbanken og den svenske sentralbanken kuttet renten nå i desember. Dette var i stor grad priset inn i markedet på forhånd og har dermed ført til små bevegelser.

3mnd Nibor startet i desember på 4,70% og endte på 4,68% ved månedsslutt. Fastrentene har steget gjennom desember, og endte på følgende nivåer; 3 år: 4,56%, 5år: 4,58%, 10år: 4,57%. Marginpåslaget mot 3mnd Nibor for FRN obligasjoner (flytende rente) er som følger: 2 år: 0,35%, 3år: 0,44%, 5år: 0,58%, 10år: 0,65%. Indikerte sertifikatrenter er 3 mnd: 5,0 % 6 mnd: 4,91%, 12 mnd: 4,70%

Kilde: Bergen Capital Management AS / Norges Bank / Federal Reserve/ Infront/ SSB, 02. Januar 2025

Ordliste, forklaringer og beregninger

Deflasjon er reduksjon i det generelle prisnivået på varer og tjenester. Det motsatte av deflasjon er inflasjon.

Derivatvolum er en betegnelse på beholdning av derivat i % av samlet gjeld. Et derivat er et verdipapir der verdi avhenger av et underliggende aktivum på et fremtidig tidspunkt. F.eks. rentebytteavtale eller FRA.

Durasjon er den vektete gjennomsnittstiden til renteregulering på et lån beregnet ut fra nåverdien på fremtidige kontantstrømmer. Durasjon måler prissensitivitet til et lån med hensyn til endringer i renten. Durasjonen til en fastrenteobligasjon er den tid det i gjennomsnitt tar før kontantstrømmene (renter og hovedstol) forfaller til betaling. Durasjonen (egentlig modifisert durasjon) gir i tillegg uttrykk for hvor følsom verdien av obligasjonen er for endringer i rentenivået, og forteller hvor mange prosent verdien av obligasjonen vil gå ned med dersom markedsrentene stiger med ett prosentpoeng. Lang durasjon betyr at obligasjonsverdien er følsom for renteendringer. Durasjon baseres på beregning av markedsverdi, rentebinding er mer kontantstrømbasert og antas å være mer egnet som risikomål i offentlig sektor.

Fastrente er definert som gjeldsbrevlån eller obligasjoner som har gjenværende rentebinding på over ett år.

Finansreglement gir en samlet oversikt over fullmakter, rammer og retningslinjer for finansforvaltningen. Det fastsetter rammene for en forsvarlig og hensiktsmessig finansiell risikoprofil.

Flytende rente er definert som gjeldsbrevlån, sertifikat og obligasjoner som har gjenværende rentebinding under ett år.

Forfallsdato er den spesifikke dagen en inn- eller utbetaling skal skje på (betalingsfrist).

Gjeldsbrevlån er den mest benyttede låneformen i bankene. Lån blir knyttet til et gjeldsbrev. Det er et dokument hvor låntaker erklærer å skyldte penger. I gjeldsbrevet står det bestemmelser som regulerer forholdet mellom låntaker og långiver. Kommunalbanken og KLP Kommunekreditt utsteder gjeldsbrevlån med flytende – og fastrente samt gjeldsbrevlån med sertifikat og obligasjonsvilkår.

Inflasjon er vedvarende vekst i det generelle prisnivået. Inflasjon måles vanligvis ved veksten i konsumprisene. Norges Banks operative gjennomføring av pengepolitikken rettes inn mot lav og stabil inflasjon. Det operative målet for pengepolitikken er en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2,5 prosent.

Kapitalbinding er volumveid gjennomsnitt av gjenværende tid frem til forfallstidspunktet for et gjeldsbrevlån, sertifikat eller obligasjon. F.eks. vil et 3 måneders sertifikat ha 0,25 i kapitalbinding på oppstartstidspunktet.

Konsumprisindeksen (KPI) er et mål for prisnivået til konsumprodukter og viser prisutviklingen på varer og tjenester som private husholdninger etterspør. Den prosentvise endringen i KPI brukes ofte som et generelt mål for inflasjon i en økonomi.

Kreditmargin (spread) er rentedifferansen mellom kredittobligasjonen og swaprente med samme løpetid. I det norske markedet benyttes swaprenten som målestokk, mens man i Euromarkedet noen ganger benytter statsrenten.

Kredittrisiko er risiko for at motpart ikke oppfyller sine forpliktelser. I et låneforhold består kredittrisikoen i at låntager ikke oppfyller låneavtalen.

Kupongrente er den faste renten på obligasjoner ved utstedelsestidspunktet. Når det generelle rentenivået synker vil en gitt kupongrente bli mer attraktiv og kursen på obligasjonen vil stige. Når det generelle rentenivået stiger blir effekten motsatt.

ISIN (lånenummer) er et nummer som brukes for å identifisere ulike verdipapirer, inkludert gjeldspapir, aksjer, opsjoner, derivater og rentederivater.

Markedskommentar er beskrivelse av dagens økonomiske situasjon og den fremtidige situasjonen basert på tolkninger av tilgjengelig informasjon. Uttalelsene reflekterer oppfatninger på det tidspunktet de ble laget, og BCM forbeholder seg retten til å endre oppfatninger uten forvarsel.

Markedsrisiko er risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av prisfluktasjoner i finansielle markeder.

Motpartsrisiko er forstått å være den type og grad av risiko forbundet med hver part i en avtalefestet ordning og risiko for at den andre parten opprettholder sine forpliktelser. For lån antas motpartsrisikoen for låntager å være lav. For rentebytteavtaler må motpartsrisiko vurderes ved kontraktsinngåelse.

Nibor (Norwegian Interbank Offered Rate) er en samlebetegnelse på norske pengemarkedsrenter med ulike løpetider, som skal gjenspeile rentenivået som långiver krever for et usikret utlån i norske kroner med levering om to dager, «spot».

Nøkkeltall anvendes innen økonomi for å sammenligne selskaper eller organisasjoner og deres virksomhet. Nøkkeltall som er fremhevet i rapporten antas å være spesielt viktig for den aktuelle kommune eller kunde.

Obligasjon er et standardisert omsettelig lån med opprinnelig løpetid på minst ett år. Betingelsene ved et obligasjonslån, slik som løpetid, rente, utbetalingsdatoer og eventuelle rentereguleringer avtales ved utstedelsen av obligasjonen.

Oppgjørsrisiko er risiko for tap og likviditetsproblemer i forbindelse med avregnings- og oppgjørsfunksjonene. Oppgjørsrisiko omfatter kredittrisiko, likviditetsrisiko, juridisk risiko og operasjonell risiko. Risikoen som oppstår i et betalingssystem.

Oslo børs er Norges eneste regulerte markeds plass for omsetning av aksjer, egenkapitalbevis og andre verdipapirer, som derivater og obligasjoner.

P.a. rente er en enkel beregning for å vise forventet rentekostnad de neste 12 månedene. Beregnet som restgjeld x kupong.

P.t. rente er en rente med kort renteregulering (vanligvis 14 dager) som vanligvis følger långivers innlånskostnader. Den følger også utviklingen i de korte pengemarkedsrentene og endres i takt med disse.

Påløpte renter viser akkumulerte, ikke betalte renter for det aktuelle lånet på rapporteringstidspunkt. Påløpte renter pr. 31. desember er således det rentebeløpet som skal anordnes til dette året. Påløpte renter i rapporten er beregnet med utgangspunkt i lånets stamdata. Husbanken har egne beregningsmetoder som ikke lar seg gjenskape på en enkel måte. Påløpte renter beregnet for Husbanklån kan derfor avvike noe. Påløpte renter er beregnet pr. t +1 på tilsvarende måte som for årsoppgaver.

Rapporteringsperiode er den aktuelle perioden som det rapporteres for. Rapporteringsdato og intervall er angitt på rapportens forside.

Refinansieringsrisiko er risikoen for at lån som forfaller ikke får ny finansiering og dermed må innfris. For fylkeskommuner og kommuner gjenspeiles denne risikoen i stor grad i volatiliteten i kredittmarginen som kan endre seg ved hver refinansiering. Risikoen kan reduseres ved å forlenge løpetiden i låneporteføljen, og ha tilstrekkelig likviditet til å dekke forfall eller tilgang til andre former for kreditt.

Rentebetingelser er til enhver tid gjeldende betingelser knyttet til det enkelte lånet.

Rentebindingstid (i år) er volumvektet gjennomsnitt av gjenstående rentebindingstid for lån og rentebytteavtaler.

Rentebinding inklusive forwardkontrakter (i år) er volumvektet gjennomsnitt av gjenstående rentebindingstid for lån og rentebytteavtaler. Denne varianten av nøkkeltallet tar hensyn til rentebytteavtaler som har oppstart frem i tid.

Rentebytteavtale (også kjent som renteswap) er en finansiell avtale om å bytte rentebetingelser for en periode. Et eksempel er å gå fra flytende rente til fastrente på et lån.

Rentefølsomhet sier noe om hvor mye kursen på et rentefond endres ved rentendringer. Måler prisfølsomheten til et fond ved mindre parallelle endringer på rentekurven.

Rentekostnad er kostnaden ved å låne penger. Betegnelse på den delen av betalte renter som skal anordnes på det spesifikke året.

Renteregulering er endring av lånerenten en eller flere ganger i låneperioden. Ny rente settes i forhold til rentereguleringsklausulen i lånekontrakten.

Renterisiko kan deles i markedsbasert- og kontantstrømbasert risiko. Markedsbasert renterisiko er risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av endringer i renten. Kontantstrømbasert risiko er risiko for økte rentekostnader ved økninger i det generelle rentemarkedet.

Sertifikat er et rentebærende papir i likhet med obligasjoner. Forskjellen mellom papirene er at sertifikat har maksimal løpetid på ett år.

Stamdataoversikt viser en oppsummering av utvalgte sentrale betingelser og forutsetninger for de ulike lån, sertifikat og obligasjoner.

Styringsrenten er Norges Banks sentrale rente i utøvelsen av pengepolitikken. I Norge er dette representert ved foliorenten.

Swap (rentebytteavtale) er en avtale mellom to parter om å bytte fremtidige kontantstrømmer. For eksempel kan den ene parten betale den andre flytende rente, mens den selv mottar fast rente eller omvendt.

Tillitsmann i et obligasjonslån er en fellesrepresentant for obligasjonseierne hvis hovedoppgave er å ivareta deres interesser og rettigheter overfor låntaker. Tillitsmann i det norske markedet er vanligvis Nordic Trustee.

Total lånegjeld viser samlet lånegjeld som det rapporteres for. Samlet oversikt over lånene som inngår i rapporten finnes under kapittelet «stamdata».

Total rente er lånets gjeldende kupong, dvs. referanserente med tillegg av kredittmargin.

Valutakurs er prisen på et lands valuta målt mot andre lands valuta, for eksempel norske kroner per euro.

Valutarisiko er risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av fluktuasjoner i valutakursen.

Vektet gjennomsnittrente er volumvektet gjennomsnitt av kupongrenter for lån og rentebytteavtaler.

Verdipapirsentralen (VPS) er en privat, selveiende institusjon, opprettet ved lov om verdipapirsentral, som driver et elektronisk rettighetsregister for aksjer, obligasjoner og andre finansielle instrumenter med i hovedsak norske utstedere.